

**Висновки**

Ми розглянули тільки деякі поняття, через відношення з якими конституюється сутність поняття цінності. Уже цей короткий екскурс показує складність і наявність протилежних тенденцій (суб'єктивний і об'єктивний підходи) в природі і трактуванні цього поняття.

**ЛІТЕРАТУРА**

1. Уваров М.С. Проблема ценности в философии и культуре. СПб.2004
2. Ценности культуры и современная эпоха. М.1990.

Надійшла 12.07.2010

УДК 378.147

**ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КУРСУ  
«ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»**

Ф.М. ПРОДАНЮК

Київський національний університет технологій та дизайну

*У науковому дослідженні розглядаються проблеми проведення занять з курсу «Історія української культури» на основі кредитно-модульної та рейтингової системи. Проаналізовано систему оцінювання знань, робочу програму, форми організації навчального процесу та контрольні заходи, модульний (тематичний) та поточний контроль*

Культура, “друга природа”, створена працею та розумом людини. Перетворившись у вирішальний фактор суспільного розвитку, вона впливає на всі сфери життєдіяльності людини. Рівень культури людини в значній мірі визначає її місце в суспільстві, рівень та якість розвитку культури певного суспільства визначає його місце та роль у світовому цивілізаційному процесі. Прагнення України зайняти гідне їй місце серед інших країн світу, досягти намічених цілей в соціально-економічному та суспільно-політичному розвитку на шляху до європейської інтеграції вимагають ретельного освоєння та осмислення власного культурного потенціалу, як єдиної бази внутрішнього саморозвитку. Цей процес неможливий без залучення до духовних скарбниць інших народів світу. Цьому в значній мірі, має сприяти оволодіння студентською молоддю – майбутнім нації, основних здобутків вітчизняної культури через вивчення даного курсу “Історія української культури”.

Предметом курсу є процес виникнення та основні етапи розвитку культури українського народу та народів, які проживають на території України, її найвагоміші здобутки, видатні постаті, вплив досягнень людської цивілізації на людське суспільство та природу, посилення цього впливу на сучасному етапі та пошук шляхів відновлення гармонії між людиною та природою через піднесення духовної культури та зміни культурних цінностей людства.

Історія культури посідає одне з чільних місць у системі розвитку будь-якого суспільства та формування національної свідомості. Однак ще й сьогодні висвітлення сутності, ролі та визначальних етапів еволюції української культури ще не достатнє. Деякі проблеми національної культури лише розпочали висвітлювати. Ці проблеми має надолужити вивчення курсу «Історія української культури», яке впроваджується у вищих навчальних закладах України з 2010-2011 навчального року.

***Об'єкти та методи дослідження***

Історію української культури цілісно почав досліджувати М. Грушевський, який є автором понад двох тисяч праць. Зокрема, він автор фундаментальної десяти томної «Історії України-Руси». Він одним із перших розробив власну концепцію культурного процесу в Україні. М. Грушевський розглянув цілу низку проблем розвитку української культури в праці «Культурно-національний рух на Україні в XVI-XVII віці». Свої погляди на розвиток національної культури він виклав в «Історії української літератури» та багатьох інших працях.

Значний внесок у вивчення української культури зробив І. Огієнко – культуролог, філолог, мовознавець та історик церкви. Серед його робіт найвизначнішими вважають – багатотомну «Наша літературна мова», «Історія українського друкарства», «Українська церква» та інші.

Узагальнюючими працями західноукраїнських учених була «Історія української культури» за редакцією І. Крип'якевич та «Українська культура» за редакцією Д. Антоновича. У 1953-1954рр. побачили світ «Нариси з історії нашої культури» відомого українського поета, літературознавця Є. Маланюка. У 1985р. у науково-популярному стилі була написана робота М. Семчишина «Тисяча років української культури».

У радянській Україні історико-культурні дослідження гальмувалися та розвивалися односторонньо. Тому за роки радянської влади так і не було витворено цілісної концепції розвитку української культури.

Активне дослідження історії розвитку національної культури розпочалося лише в умовах незалежності України. В цей період з'являються перші навчальні посібники та підручники з історії української культури. Серед них особливий інтерес викликає праця М. Поповича «Нарис історії культури України». Зусиллями вітчизняних науковців видається фундаментальна п'ятитомна «Історія української культури» за загальною редакцією президента НАН України академіка Б. Патона. За останні роки вийшли друком ряд монографій, в яких досліджуються різні аспекти вітчизняної культури. Однак ще й сьогодні в історії вітчизняної культури залишилось значне коло малодосліджених проблем.

Мета курсу «Історія української культури» забезпечити оволодіння студентами необхідними знаннями з історії вітчизняної культури, сприяти піднесенню її загальноосвітнього та культурного рівня, розширенню кругозору, формування почуттів патріотизму, відповідальності за майбутнє, поваги до культури інших народів.

***Постановка завдання***

Метою даного дослідження є комплексний та всебічний аналіз організації навчального процесу студентів КНУТД під час вивчення курсу «Історія української культури» з урахування вимог кредитно-модульної системи.

***Результати та їх обговорення***

Головна мета вивчення курсу ознайомити читача з основними тенденціями та результатами розвитку української культури від її джерел до сьогодення. Вона досягатиметься шляхом виявлення історичних коренів національної культури.

На кафедрі українознавства розроблено програму курсу «Історія української культури», яка складається з двох змістовних модулів та має такий вигляд:

**Змістовий модуль I Українська культура від найдавніших часів до XIX ст.**

**Тема 1: Предмет і методологічні основи курсу**

Предмет та завдання курсу “Історія української культури”. Категорії. Метод. Джерела. Історіографія. Основи теорії культури. Еволюція поглядів на культуру. Сутність культури, її структура, функції та характерні ознаки. Традиційна і сучасна культура. Сучасні концепції культури. Культура і цивілізація. Співвідношення культури і цивілізації. Типологія цивілізації. Культура і суспільство. Культурогенез. Концепції етногенезу українців. Історико-етнографічне районування України.

**Тема 2: Культура давнього населення України**

Первісне суспільство як найдавніший та тривалий етап в історії людства. Періодизація первісної культури. Палеолітична культура. Первісні форми організації людей та їх знаряддя праці. Розвиток засад раціональних знань, мистецтва. Зародження релігії, її початкові форми. Неолітична революція. Поява кераміки. Археологічні культури епохи неоліту. Змісту образотворчого мистецтва. Еволюція релігії. Культура доби металів. Перший та другий великі суспільні поділи праці. Нові форми мистецтва. Поява писемності. Основні етапи формування української культури. Культура прадавньої доби – кам’яного віку. Буго-дністровська культура. Дніпро-донецька культура. Культура ямково-гребінцевої кераміки. Культура лінійно-стрічкової кераміки. Будівництво. Трипільська культура: будівництво, ткацтво, кераміка, пластика, одяг. Середньостогівська культура. Культура кіммерійського часу. Скіфи, їх культура та світогляд. Культура сарматів. Культура античного світу Північного Причорномор’я. Вплив античних Греції і Риму на культуру народів, які проживали на території України.

**Тема 3: Культура княжої доби**

Язичницька культура давніх слов’ян. Матеріальна культура східних слов’ян дохристиянської доби: господарство, ремесла, побут. Міфологія. Пантеон язичницьких богів: Вседержитель, Сварог, Дажбог, Хорс, Перун та ін. Народна творчість східних слов’ян. Історичні умови розвитку культури княжої доби. Запровадження християнства на Русі та його роль у розвитку культури. Виникнення і поширення слов’янської писемності: кирилиця і глаголиця. “Софійська абетка”. Поява перших шкіл на Русі та розвиток освіти. Наука. Іларіон. Клим Смолятич. Кирило Туровський. Агапіт. Нестор Літописець. Книгописання. Література Київської Русі: перекладна (релігійна і світська) та оригінальна (головні риси, жанри, теми). Остромирове Євангеліє. Мстиславове Євангеліє. Літописи: “Літопис Аскольда”, Іларіон “Слово про закон і благодать”, “Повість временних літ”, “Слово о полку Ігоревім”. “Руська правда”. Створення першої бібліотеки. Архітектура Київської Русі. Софійський собор у Києві, Золоті ворота. Храми та палацові споруди Чернігова, Переяслава, Галича та інших міст. Образотворче мистецтво: мозаїка, фреска, іконопис. Алімпій. Художнє різьблення. Майоліка. Давньоруська музика. Скоморохи. Культура Галицько–Волинської держави. Основні центри галицької землі: Галич, Перемишль, Звенигород, Тереховль. Основні центри Волині: Володимир, Хелм, Белз, Луцьк, Дорогобуж, Кременець. Стан культури в добу монголо-татарського іга.

**Тема 4: Українська культура XIV – першої половини XVII ст..**

Історичні умови розвитку культури в литовсько-польську добу. Вплив ідей Відродження та Реформації на українську культуру. Основні центри культури. Розвиток української мови. Пересопницьке Євангеліє. Освіта і наука України. Юрій Дрогобич, Павло Русин із Кросна. Станіслав Оріховський. Острозька слов’яно-греко-латинська академія. Роль братств у національно-культурному житті. Братські школи. Єзуїтські колеґії, протестантські школи. Замойська академія. Києво-

Могілянській колегіум. Берестейська церковна унія та її вплив на розвиток вітчизняної культури. Література. Полемічна література: Іпатій Потій, Герасим Смотрицький, Василь Суразький, Христофор Філарета, Стефан Зизаній, Мелетій Смотрицький. Українська латиномовна поезія. Обрядова поезія, героїчний епос. Початок книгодрукування та друкарство на українських землях. Швайпольт Фіоль. Франциск Скорина. Степан Дропан. Іван Федоров. Видатні осередки в Україні. Архітектура. Живопис, іконостас, різьба. М. Петрахович. Графіка. Розвиток ювелірного мистецтва. Зародження театрального мистецтва. Музична культура. Життя і побут козаків. Козацька символіка.

#### **Тема 5: Українська культура у другій половині XVII – XVIII ст.**

Умови і тенденції розвитку української культури. Розвиток освіти: початкова, середня та вища. Шкільні реформи кінця XVIII ст. Православні колегіуми. Шкільна діяльність ордену василіан. Львівський університет. Києво-Могілянська академія. Наука: історична думка. «Історія Русів». Філософія, філологія, етика та естетика, риторика і поетика, мовознавство, техніка і технічні знання, фізико-математичні знання, астрономія, географія, хімія та біологія, медицина. Друкарство. Бібліотеки України.

Українське козацьке бароко. Література: козацькі літописи Григорія Граб'янка, Самовидця, Самійла Величка, поезія, проза, літературна творчість Григорія Сковороди, драматургія. Творчість Інокентія Гізеля, Лазаря Барановича, Дмитра Туптала, Феофана Прокоповича. Музична культура в Україні. Театр в Україні: шкільна драма, інтермедії, вертеп, балаган, кріпосний театр. Архітектура та образотворче мистецтво. Скульптура Пінзеля.

Внесок гетьмана Івана Мазепи в розвиток барокового мистецтва. Іван Григорович-Барський. Йоган Готфрід Шедель. Степан Ковнір. Рококо. Образотворче мистецтво. Д.Левицький, В.Боровиковський, А. Лосенко та ін. Монументальний живопис – іконостас. Граверство. Олександр Тарасевич та представники його школи. Музика. М. Березовський, Д. Бортнянський, А.Ведель, М.Дилецький. Декоративно-ужиткове мистецтво: житло, одяг, обрядова культура.

#### **Тема 6: Українське національне відродження (кінець XVIII – початок XX ст.)**

Українське національне відродження: поняття та періодизація. Дослідження української історії: Андрій Чапа, Григорій Полетика, Яків Маркович, Дмитро Бантиш-Каменський, Микола Маркевич, Яків Головацький. Розвиток освіти та науки у першій половині XIX ст. Відкриття та діяльність перших університетів. Кирило-Мифодіївське братство. Становлення нової української літератури. І. Котляревський. Романтизм та реалізм в українській літературі. Творчість Т.Г.Шевченка, Г.Квітки-Основ'яненка, І.Нечуй-Левицького, П.Гребінки, М.Гоголя. Архітектура та мистецтво.

Наука та освіта другої половини XIX ст.: історичні дослідження, розвиток українського мовознавства.. Громадівський рух. Репресивні заходи російського царату проти української мови.

Література критичного реалізму. Творчість І.Я. Франка, Лесі Українки, М.Коцюбинського, Марко Вовчок, С.Руданського та ін.

Архітектура, живопис та скульптура. Архітектура класицизму: А.Меленський, О.Беретті, В.Шретер. Творчість С.Васильківського, М. Пимоненка, П. Левченка, М.Самокиша, І.Ярового, О.Мурашка, І.Труша та ін. Театр корифеїв. Творчість М.Кропивницького, І.Карпенка-Карого, П.Саксаганського, М.Садовського, М.Заньковецької. Українська музична школа XIX ст.: С.Гулак-Артемівський, М.Лисенко, К.Стеценко, М.Леонтович, С.Людкевич. Соломія Крушельницька..

Наукові та просвітні товариства. Українська наука початку ХХ ст.: І Поллой, Д.Заболотний, М.Курако, Л.Лагутін, П.Нестеров, Д.Григорович, І.Сікорський, М.Грушевський, О.Єфименко, Д.Багалій.. Діяльність «Просвіти». Книгодрукування та преса. Публіцистика. Модернізм в українській літературі та мистецтві. Творчість В.К.Винниченка.

Особливості розвитку української культури на західноукраїнських землях. «Руська трійця». Освіта та наука. Львівський та Чернівецький університет. Створення та діяльність «Просвіт». Наукове товариство ім. Т.Г.Шевченка. Література. Ю.Федькович, В.Стефаніка, О.Кобилянської.

### **Змістовий модуль II. Українська культура ХХ ст. – на початку ХХІ ст.**

#### **Тема 7: Українська культура першої половини ХХ ст.**

Розвиток культури в епоху революційних подій 1917-1920 рр. Культурно-освітнє будівництво в добу Центральної Ради. Українська академія мистецтв. Ф.Кричевський, Г.Нарбут. Культурна політика часів гетьманату. Українська академія наук та її діяльність.

Культурні перетворення в перші роки радянської влади (1919 – 1920 рр.). Національне відродження 1920-х р. “Розстріляне відродження”. Національно-культурна політика Радянської держави. Українізація. Ліквідація неписьменності. Освіта та наука. Реформа вищої освіти. Українська педагогічна наука. Антон Макаренко. Наукові дослідження. Всеукраїнська академія наук. К.Вобли. М.Грушевський. М.Василенко. А.Кримський. Літературний процес. “Гарт”. “Плуг”. “Неокласики”. “Неосимволісти”. П.Тичина. В.Сосюра. Музика. Б.Лятошинський. Театр. Лесь Курбас “Березіль”. Українське кіно. О.Довженко. Архітектура. Образотворче мистецтво. М.Жук. Репресії проти діячів української культури 1930-х р. розвиток культур на західноукраїнських землях між двома світовими війнами. Діяльність НТШ у Львові. Український таємний університет. Таємна Українська вища технічна школа. Український вільний університет у Відні. Молодіжні товариство «Сокіл», «Січ», «Луг», «Пласт». Українська наука та культура в роки Другої світової війни.

#### **Тема 8: Здобутки української культури у другій половині 1940-х – наприкінці 1980-х рр.**

Здобутки української культури в другій половині 40-х – на початку 60-х рр. Боротьба з космополітизмом. “Ждановщина”. Боротьба з націоналізмом. Розвиток освіти та науки. Реформи освіти. Академія наук УРСР. Є.Патон. Б.Патон. М.Боголюбов. М.Амосов. В.Глушков. Політична відлига. Реабілітація репресованих діячів культури. Духовне життя українського радянського суспільства 1960–1980-х рр. Політика русифікації. Шістдесятники та дисидентський рух. І.Дзюба. О.Бердник. В.Стус. Є.Сверстюк. Ю.Бадзьо. Реформа освіти 1984 р. Література. О.Гончар “Собор”, Павло Тичина, Максим Рильський, Микола Бажан, Володимир Сосюра, Андрій Малишко, Леонід Первомайський, Іван Драч. Українське постичне кіно. Ю.Ілленко. Л.Осика. І.Миколайчук. С.Параджанов, М.Донський, Л.Биков. Музика. О.Білаш, Майборода, А.Горчинський, В.Івасюк. О.Петрусенко, Д.Гнатюк, Є.Мірошниченко, В.Зінкевич, Н.Яремчук, Софія Ротару, А.Соловяненко, Н.Матвієнко. Архітектура та образотворче мистецтво. К.Білокур, М.Приймаченко, Т.Яблонська.. Театр. Г.Юра, А.Бучма, Н.Ужвій, Ф.Сердюк, Лесь Танюк, Сергій Данченко, Богдан Ступка. Культурні надбання української діаспори

#### **Тема 9: Культура незалежної України**

Закон про мови в Українській РСР від 28 жовтня 1989 р. Умови розвитку культури України. Розвиток освіти та науки. Демократизація освіти. Недержавні навчальні заклади. Реформування середньої освіти (перехід на 12-річну освіту), застосування тестової перевірки знань. Реформування

вищої освіти. Національна Академія наук України. Українські наукові асоціації. Галузеві академії наук. Поява нових наукових напрямків. Література. Ю.Андрухович, Ю.Покальчук, М.Матіос, О.Забужко, С.Жадан, О.Ульяненко. Архітектура та скульптура. Л.Скорик. О.Саєнко. В.Білоконь. В.Бородай. О.Владіміров. І.Гончар. О.Пінчук. Образотворче мистецтво. І.Марчук. Театр. Творчість режисерів новаторів: Р.Віктюка, А. Жолдака, Б.Шарварка, С.Донченка. Музика. Українські композитори О.Морозов, Ю.Рибчинський, та інші. Українські гурти «Океан Ельзи», «ВВ», «Скрябін». Українські виконавці Софія Ротару, Руслана, О.Понамарьов, та інші. Музичні фестивалі: «Таврійські ігри», «Червона рута» та інші. Сучасне українське кіно. К.Муратова. Ю.Ілленко. О.Янчук. Масова культура. Релігійне життя України в умовах незалежності. Культура української діаспори.

Метод впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вузах України є підвищення якості підготовки висококваліфікованих фахівців та забезпечення престижу національної вищої освіти. Дана вимога актуальна і для циклу гуманітарних дисциплін, що вивчаються в вищих навчальних закладах нашої держави. Зокрема, це стосується курсу «Історія української культури».

Згідно статуту КНУТД, відвідування лекцій та семінарських занять є обов'язковими для кожного студента. Пропуски занять можуть бути лише з виняткових обставин (хвороба, сімейні обставини тощо).

Лекції та семінари проводяться в усній формі за розкладом занять в університеті. Під час підготовки до семінарських занять студенти не лише готують відповіді на питання семінарів, але й виконують практичні завдання та готують реферати. По завершенню вивчення кожного модуля викладач, згідно графіка навчального процесу, проводить письмовий контроль, але не більше двох разів за весь період вивчення курсів.

В основному викладачі кафедри використовують тестові завдання закритої форми з множинним вибором. Кожне тестове завдання складається з інструкції його виконання, запитальної (змістовної) частини і чотирьох відповідей, які повинні бути однозначними, без подвійного тлумачення, чітко сформульовані. Тестові завдання мають декілька рівнів складності. На семінарських заняттях викладачі використовують також закриті альтернативні та відкриті тестові завдання (відновлення послідовності, відновлення послідовної частини). За вірно виконаний підсумковий тест з модуля студент може отримати максимальну кількість 15 балів. За тестові завдання, які виконуються на семінарському занятті студент максимально може набрати 5 балів. У разі відсутності студента на лекція та семінарських заняттях він повинен відпрацювати їх, згідно з якістю виконаної роботи студент отримує за них певну кількість балів. Відсутність студента на заняттях без поважних причин, невиконання практичних завдань чи ненаписання рефератів є підставою для незарахування викладачем відповідного модуля.

Іспит з курсу "Історія української культури" є підсумковою формою контролю знань студентів і проводиться у письмовій формі. Згідно діючої кредитно-модульної системи ECTS знання студентів оцінюються не лише на основі заключного іспиту та заліку. До загальної оцінки входить аналіз роботи студента протягом проходження всього курсу, який складається з суми балів набраних з усіх видів роботи.

Робота студентів оцінюється за підсумками виконання основних видів навчання по кожному модулю за такими показниками:

Відвідування лекцій (присутність) – 0,5 балів

Відвідування семінарів (присутність) – 0,5 балів

Доповнення на семінарів – 0,5 балів

Виступ на семінарі (неповна відповідь на одне із семінарських питань) - 1 бал

Виступ на семінарі ( повна відповідь на одне із питань семінару, але неучасть в обговоренні інших питань семінарського заняття) – 3 бали

Виступ на семінарі ( повна відповідь на одне із питань семінару, участь в обговоренні інших питань семінарського заняття) – 4-5 балів

Фіксований виступ на семінарі – 4-5 балів.

Підготовка реферату на семінарських заняттях – 4-5 балів.

Виконання практичних завдань до відповідних тем модуля – 3-5 балів.

Поточний тест – 1-4 бали.

Підсумковий модульний тест – 1-10 балів.

Письмовий іспит - 15 балів.

Підготовка папки індивідуальних завдань і її захист - 10 балів.

Участь в студентській науковій конференції - 5 балів.

Участь у всеукраїнській науковій студентській конференції - 7 балів.

Участь в міжнародній студентській науковій конференції - 10 балів.

За призові місця (1-3) на студентських наукових конференціях додатково нараховуються – 1-7 балів.

Тестовий контроль самостійної роботи – 3-7 балів.

Вищі навчальні заклади повинні не тільки надавати студентам міцні фахові знання, але й сформувати їх як самодостатні творчі особистості, які здатні приймати активну участь у науково-дослідній діяльності.

Формування творчого потенціалу студентів досягаються шляхом поєднання навчальних та позанавчальних форм науково-дослідної роботи.

Значне місце у засвоєнні навчального матеріалу з курсу "Історія української культури" займає самостійна робота студентів, яка здійснюється у двох напрямках: теоретичному та практичному. Теоретичний напрямок передбачає роботу студентів з навчальною літературою (підручниками та посібниками), конспекту лекцій (порівняння позицій з тієї чи іншої проблеми лектора та провідних науковців), ознайомлення із художньою літературою, опрацювання матеріалів словників та довідників.

Практичний - виконання творчих завдань.

Самостійна робота студентів проводиться під керівництвом викладача у формі навчально-консультативних занять. Головною їх метою є підвищення рівня якості навчання студентів за рахунок систематичної допомоги викладачів. Викладач знайомить студентів з різними методиками організації самостійної роботи над теоретичним матеріалом та використовує контролюючі функції за виконанням завдань самостійної роботи. Під час навчально-консультативних занять широко використовується можливість кінолекторію кафедри українознавства.

Модульний контроль проводиться два рази на семестр згідно графіка навчального процесу. Модуль зараховується студенту за умови, якщо він отримав позитивну оцінку. Останній тиждень семестру відводиться для відпрацювання заборгованостей з 2 модуля. Студент має право не скласти семестровий

екзамен та отримати підсумкову семестрову оцінку із зарахуванням йому навчальної курсу, якщо він виконав всі види навчальної роботи, пройшов модульний контроль та набрав достатню кількість балів.

Студенти, які бажають підвищити підсумкову оцінку, складають іспит.

Вивчення процесу історії української культури та проблем глобалізації національної культури на сучасному етапі неможливі без використання у навчальному процесі широкого кола ілюстративного матеріалу. Під час вивчення курсу студент повинен самостійно підбирати фотографії визначних діячів української культури та ілюстрації національних пам'яток.

### **Висновки**

Оволодівши матеріалом курсу студент повинен знати: умови виникнення та історію розвитку національної культури, загальні закономірності культурного поступу; значні досягнення національної культури; видатні постаті та їх внесок у світову культуру; національні традиції, звичаї та обряди; особливості сучасних культурних процесів та перспективи їх розвитку та можливі впливи на долю сучасної цивілізації.

Повинен вміти: аналізувати та осмислювати здобутки національної культури; визначити місце української культури у світовому культурному поступі, внесок її представників у здобутки культури народів світу; використовувати набуті знання для подальшої самоосвіти в царині культури, в повсякденному житті та професійній діяльності; володіти культурологічною термінологією та понятійним апаратом, використовувати їх у спілкуванні; орієнтуватися в подіях культурного життя України та світу. Завданням курсу є сприяння всебічному розвитку студентів як особистостей, підготовка фахівців з високою естетичною культурою, розвиток здібностей та моральних якостей, ознайомлення з духовними надбаннями українського народу.

Значну увагу під час вивчення курсу «Історія української культури» слід приділити тому, щоб текстовий матеріал дисципліни був належним чином ілюстрований. Ілюстрації мають допомогти студентам краще засвоїти матеріал та визначити внесок української культури до скарбниці світової культури.

### **ЛІТЕРАТУРА**

1. Дзюба О.М., Павленко Г.І. Літопис найважливіших подій культурного життя в Україні (X середина XVII ст.): Посібник-довідник. – К.: «АртЕк», 1998. – 200 с.
2. Збірник нормативних документів щодо організації навчального процесу в університеті. – К.: КНУТД, 2010. – 165 с.
3. Історія світової та української культури: Підручник для вищ. закл. Освіти / В.А. Греченко, І.В. Чорний, В.А. Кушнерук, В.А. Режко. – К.: Літера ЛТД, 2006. – 480 с.
4. Історія української культури: навч. посіб. / В.М. Шейко, В.Я. Білоцерківський. – К.: Знання, 2009. – 413 с.
5. Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура: Підручник. Видання 2-ге, стереотипне – Київ: Центр учбової літератури, 2007. – 576 с.
6. Попович М.В. Нарис історії культури України. – К.: «АртЕк», 1998. – 728 с.
7. Світова та українська культура: довідник для школярів та студентів / В.А. Гречанко, І.В. Чорний. – К.: Літера ЛТД, 2009. – 416 с.

Надійшла 12.07.2010